

Stamboom Pater – Reestdal Op de grens van Drenthe en Overijssel

Door Froukje Ekelmans-Pater

Een blik in het leven van Lammigje Pater

1862 – In de streek Paardelanden (gemeente Zuidwolde) woonde op B/257 het jonge arbeidersechtpaar Jan Pater en Jantje Bos. Ze waren gehuwd op 12 december 1860 te Zuidwolde en kregen op 28 december 1860 hun eerste kindje genaamd Jan Pater. Hier in Paardelanden gebeurde dat wat voor iedere ouder verschrikkelijk zwaar moet zijn, op 5 februari 1861 verloren ze hun zoontje van ruim vijf weken oud. Anderhalf jaar later werd op 16 september 1862 hun dochtertje Lammigje geboren, waarna ze naar Drogteropslagen verhuisden. Hier werd op 22 december 1865 een zoontje geboren, weer met de naam Jan Pater, deze leefde tot 21 februari 1943. Zijn broertje Harm Pater werd op 12 juni 1870 in de streek Linde, deze leefde tot 21 december 1946. Als laatste werd op 7 november 1874 te Schottershuizen geboren Hendrik Pater, helaas werd hij slechts 8 jaar oud en overleed op 16 juni 1882 ten huize van zijn moeder te Wemmenhove. Vader Jan is in 1880 op 44-jarige leeftijd overleden te Schottershuizen. Op 30 november 1882 vertrok de weduwe Jantje Pater-Bos uit Zuidwolde om zich in Koekange, gemeente De Wijk, te vestigen.

Van de geschiedenis van Koekange is niet zoveel bekend. Het was een hoofdzakelijk agrarische bevolking, mensen die niet gewend waren om veel op te schrijven. Van de grondschatting van 1654 is bekend, dat Koekange toen 50 huizen en 3 armhuisjes telde. Honderd jaar later, in 1754, waren dat er 56 en nog steeds 3 armhuisjes; een toename van 6 huizen in honderd jaar. Weer zo'n 130 jaar later in 1886 telde Koekange samen met de buurtschap Oshaar 200 huizen. De weg vanaf Oshaar door Koekange naar Weerwille, die voor de huizen langs liep en waarin zich nog veel vonders en bruggetjes bevonden over de eerscheidingsloten, is omstreeks 1868, ondanks tegenwerking van enkele ingezetenen, veranderd in een flinke zandweg, waarbij de bruggetjes en vonders werden opgeheven. Deze weg werd 8 jaar later, in 1876, bestraat. Daarmee werd er een flinke stap gezet naar de ontsluiting van de Koekanger gemeenschap. Vanaf toen ging het in snel tempo met de wegverharding. Overigens zijn de laatste zandwegen pas in de jaren 1960 - 1970 aan de beurt gekomen. Dat waren de weg naar de Hoge Linthorst, de Panjerdweg, de Bosweg, de Oude Toldijk en de Koekangerveldweg. Bron: Koekange 675 jaar oud (1331 - 2006)

Dochter Lammigje Pater

Het leven van Lammigje ging niet over rozen. Als dochter uit een arm arbeidersgezin moest ze al jong als dienstmeid in betrekking. Ook in de 19^e eeuw gingen de jongeren zich vermaken in het dorp, soms was er een feest in een boerenschuur. Een en ander bleef niet altijd zonder gevolgen, want de jonge Lammigje beviel op 14 mei 1889 te Echten, gemeente Ruinen van een dochter genaamd Jantien Pater, die ze bij haar moeder achterliet. De naam van de vader: onbekend. Dus was Jantje Pater-Bos een oppasoma. Van december 1883 tot juli 1894 werkte Lammigje in Meppel. Om op 1 juli 1894 te bevallen van haar tweede kindje Geesje, kwam Lammigje bij haar moeder wonen in Koekange, gemeente De Wijk. Het kindje werd bij de Burgerlijke Stand aangegeven door Geneesheer Hendrik te Cate. Naam vader: onbekend. Helaas overleed deze baby toen ze pas twee maanden oud was. Het was een zoete inval bij oma Jantje, want ook in 1894 kwam Geessien Pater-Fokken tijdelijk bij haar in wonen.

Lammigje ging weer terug naar Meppel om de kost te verdienen. Op 30 mei 1896 huwde ze te Ruinen met de arbeider Jan de Vries, zoon van Jan de Vries en Annegien Smit, arbeiders te Ruinen. De bruid verklaarde niet te kunnen schrijven als zulks niet geleed hebbende. Het gezin was Nederlands Hervormd. Ze gingen wonen te Koekange op de nrs. 19, 166, 142 en 20a. In het bevolkingsregister staat, dat de dochter Jantien (geb.1889) is erkend bij akte 21 november 1903 en gewettigd bij Koninklijke brieven van wettiging van maart 1906 ingeschreven den 20 april 1906 onder nr. 4 in het huwelijksregister van de gemeente De Wijk. Zij ging hierna verder door het leven als Jantien de Vries. Na lang zoeken heb ik de conclusie getrokken dat er verder geen kinderen geboren zijn in het gezin De Vries-Pater. Op 30 november 1909 kwam oma Jantje Pater-Bos op 70-jarige leeftijd inwonen bij dit gezin, waar ze anderhalve maand later overleed.

Jantien (Pater) de Vries

De gegevens van de grootouders en ouders van Jantien heb ik door de jaren heen opgezocht in de diverse gemeentehuizen. We leven inmiddels in een ander tijdperk en kunnen een en ander thuis achter de computer opzoeken. Wat er verder met Jantien is gebeurd blijkt uit onderstaande gegevens die ik van het Internet heb geplukt.

Zuidwolde, huwelijksakte, 23 augustus 1918, aktenr. 24

Bruidegom: Jeep Koster, geboren te Zuidwolde; oud: 39 jaren; beroep: arbeider, zoon van Tieme Koster, beroep: arbeider, en Arendje Schreur.

Bruid: Jantien de Vries, geboren te Ruinen; oud: 29 jaren; beroep: zonder, dochter van Jan de Vries, beroep: arbeider, en Lammigje Pater, beroep: zonder.

- Zuidwolde, geboorteakte, 15 juli 1879, aktenr. 69

Kind: Jeep Koster, geboren te Kerkenveld (Zuidwolde) op 15-07-1879, zoon van Tieme Koster, beroep: arbeider; oud: 28 jaren, en Arendje Schreur, beroep: zonder.

- De Wijk, overlijdensakte, 15 november 1918, aktenr. 34

Overledene: Jantien de Vries, geboren te Ruinen; beroep: zonder; overleden te De Wijk op 14-11-1918; oud: 29 jaren, dochter van Jan de Vries, beroep: arbeider, en Lammigje Pater, beroep: zonder. Gehuwd geweest met Jeep Koster, in leven.

- Hoogeveen, overlijdensakte, 22 augustus 1942, aktenr. 136

Overledene: Jeep Koster, geboren te Zuidwolde op 15-07-1879; beroep: vrachtrijder; overleden te Hoogeveen op 21-08-1942; oud: 63 jaren, zoon van Tieme Koster en Arendje Schreur. Gehuwd geweest met Grietje Boverhof, in leven, en Jantien de Vries, overleden. NB. woonplaats Zuidwolde.

Foto's en verhalen

Ik ben reuze benieuwd of er nog iemand in Zuidwolde, Ruinen of De Wijk woont die ons kan helpen aan foto's en verhalen van en over bovenstaande familie. Bel dan met 0592-344629.